

Rendalen kommune

inklusive Rendalen Kommuneskoger KF

Revisjonsplan 2022

Adm. 1. november 2022, KU
21.november. 2022

Agenda

Revisjonsteamet

Thore Kleppen

Partner

T +47 40 63 95 15

thore.kleppen@kpmg.no

Ingunn Strand Olsson

Manager

T +47 40 63 95 22

Ingunn.strand.olsson@kpmg.no

Frank Müller

In-Charge

T +47 46 93 89 67

frank.muller@kpmg.no

KPMG Law

Geir Arne Øien

Advokat/ Director

T +47 40 63 93 28

Geir.arne.oien@kpmg.no

3-4

Ledelsens
gjennomgang

5

Erfaringer fra
fjorårets revisjon

6-21

Fokusområder

22

Fremdriftsplan

23-24

Forenklet
etterlevelsesrevisjon

28-46

Våre bidrag,
nyheter og faginfo

Økonomiske forhold

- Resultat hittil i år / fremtidsutsikter
- Nye/utgåtte leverandører
- Marked og konkurransesituasjonen
- Nye investeringer/ større anskaffelser

Regulatoriske forhold

- Endringer i rammebetingelser
- Ettersyn
- Brudd på lover eller forskrifter
- Avdekkede misligheter
- Krav eller tvister
- Andre vesentlige forhold

Rutiner og selskapsstruktur

- Endring i rutiner / prosesser
- Interne kontroller
- IT-systemer
- IT-Sikkerhet
- Endringer i selskapsstruktur

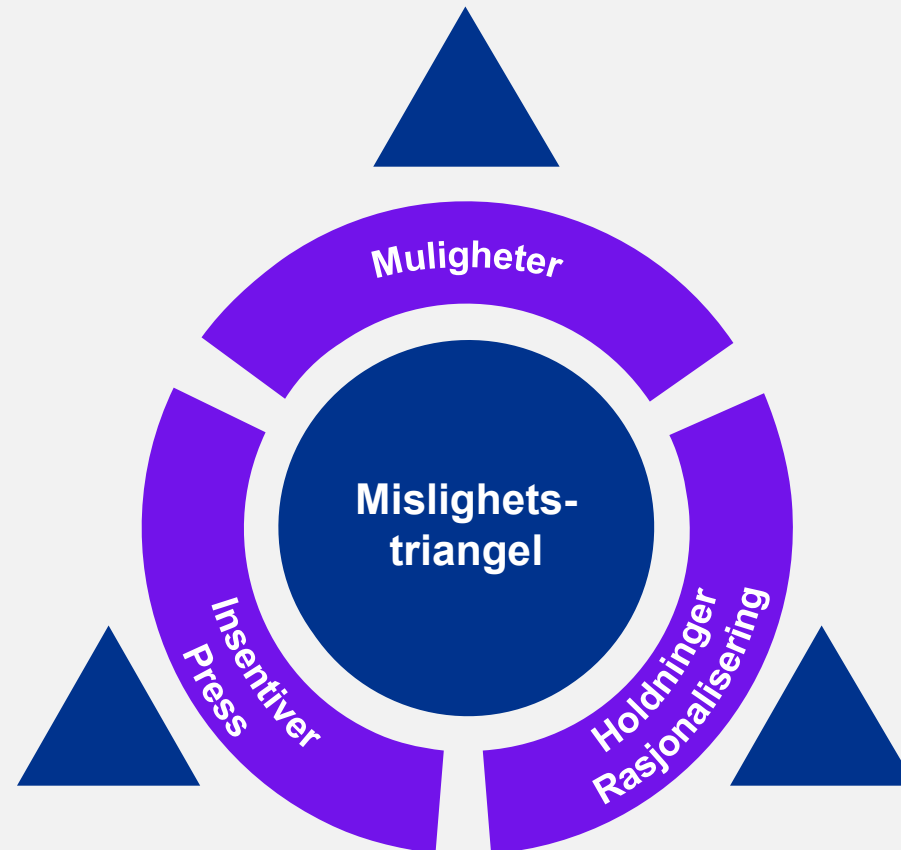
Finansiell rapportering

- Vurdering av risiko tilknyttet finansiell rapportering
- Områder spesielt utsatt for mislighetsrisiko (muligheter, insentiver, holdninger)
- Spesielle poster /transaksjoner og eventuelle estimer

Operasjonelle endringer

- Endring i nøkkelpersoner
- Endring i organisering
- Samarbeidspartnere/allianser
- Større/pågående investeringer
- Nærstående parter / oppkjøp

Mislighetsrisiko – diskusjon

Erfaringer fra fjorårets revisjon

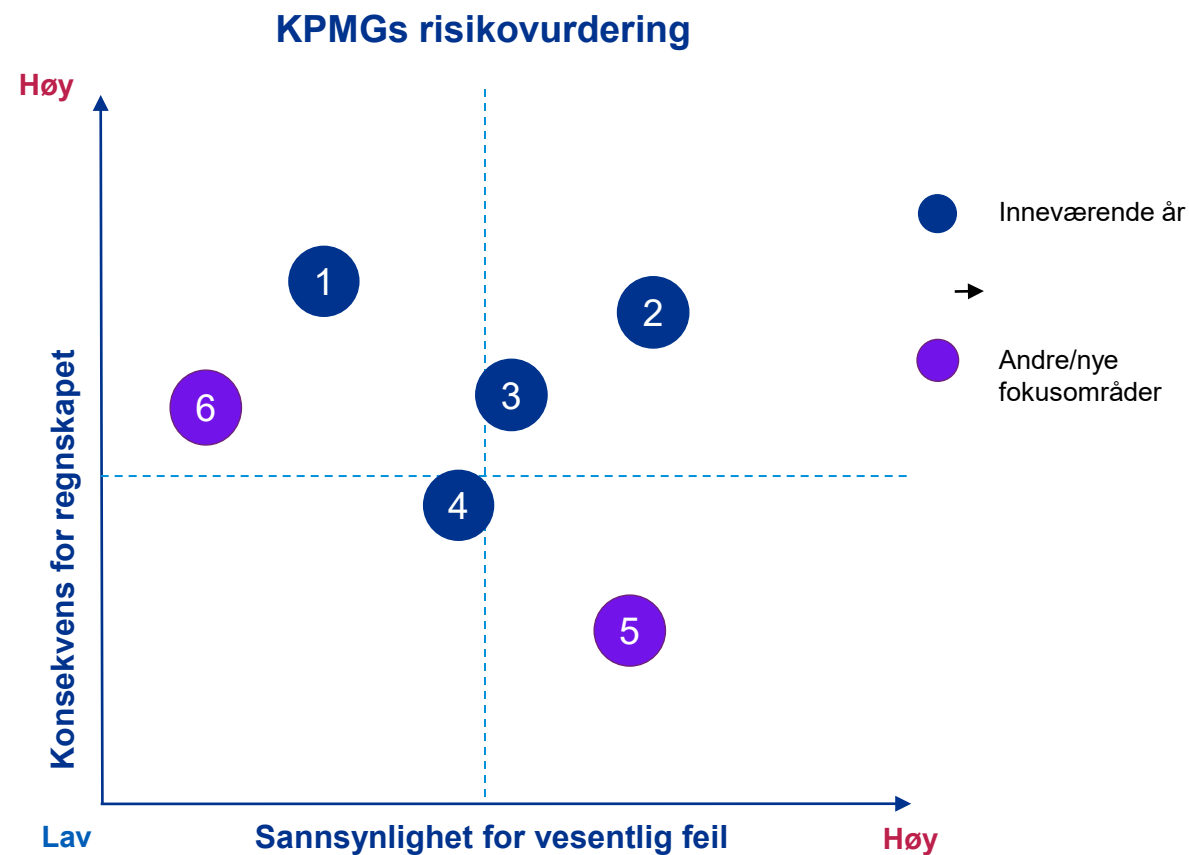

Vi tar hensyn til de erfaringer vi gjorde i fjor for å forbedre og effektivisere revisjonen i år.

Område	Beskrivelse	Tiltak
Investeringer/ Driftsmidler	✓ Kommunen benytter ikke anleggsmodul. Manglende oversikt kan gi risiko for feil- og/eller mangler	▪ Ved å implementere anleggsmodul i Visma- eller tilsvarende systemer vil man få en vesentlig bedre oversikt over samtlige driftsmidler i kommunens regnskap
Inntektsføring av inntektsutjevning og naturressursskatt	✓ Feil periodisering av inntektsføring av inntektsutjevningstilskudd for periode 1 og 2 i 2022 som tilhørte 2021 regnskapet med 2 MNOK. ✓ Feil periodisering av bokført naturressursskatt som medførte 1,8 MNOK for lite i 2021 inntektsført i 2021. Innbetalingen kom i 2022 og i følge administrasjonen først gjort kjent etter at regnskapet for 2021 var avlagt	▪ Ved revisjon av årsregnskapet må revisor vurdere flere kontroller for å sikre at inntekter blir korrekt periodisert

Potensielle fokusområder:

- 1 Inntekter
- 2 Innkjøp
- 3 Lønnsområdet
- 4 Finansområdet
- 5 Periodiseringsposter
- 6 Overstyring av kontroller

Fokusområder ved revisjonen

1.

Inntekter

Risiko i stikkord

Risiko 1

- Inntekter
- Kundefordringer

Revisjonstilnærming

Inntekter

- Gjennomgang av transaksjonsflyt og vurdere internkontrollen
- Innhente budsjett og fjorårstall og vurderinger av vesentlige endringer
- Innhente oppgaver eller opplysninger knyttet til overføringer, skatter mv
- Brukerbetalinger – analyser og etterberegninger mv
- Tilskudd – status på forbedringer av rutiner for oppfølging av tilskuddsordninger og periodisering av tilskudd, samt oppfølging av bundne fond.

Kundefordringer

- Gjennomgang av kommunens rutine for oppfølging av kundefordringer og vurdering av tapsutsatte fordringer

2.

Innkjøp

Risiko i stikkord

Risiko 1

- Kjøp av varer og tjenester
- Leverandørgjeld
- Bank

Revisjonstilnærming

Kjøp av varer og tjenester

- Gjennomgang av transaksjonsflyt og vurdere internkontrollen herunder tilgangskontroller og arbeidsdeling i økonomisystemet.
- Innhente budsjett, fjorårstall, og vurderinger av vesentlige endringer
- Kontroll av grunnlag for og attestasjon av momskompensasjon for hver termin

Kundefordringer

- Gjennomgang av kommunens rutine for oppfølging av kundefordringer og vurdering av tapsutsatte fordringer

Bank

- Innhente bankbrev fra bank for kontroll av bankavstemminger og tilganger. Oppfølging av internkontroll / fullmakter tilknyttet utbetalinger.

3.

Lønn

Risiko i stikkord

Risiko 1

- Lønnskostnader
- Sykelønnsrefusjoner
- Annen godtgjørelse
- Reiseregninger
- Pensjonsmidler
- Pensjonsforpliktelse
- Pensjonskostnad
- Premieavvik

Revisjonstilnærming

Lønnskostnader

- Gjennomgang av transaksjonsflyt og vurdere internkontrollen.
- Innhente budsjett, fjorårstall, og vurderinger av vesentlige endringer
- Gjennomgang av kommunens avstemminger knyttet til lønnsutbetalinger, sykelønnsrefusjoner og annen godtgjørelse
- Vi vil følge opp status på forbedring av nøyaktighet i årsverksrapporter

Pensjoner

- Risiko for feil i regnskapet knytter seg til verdsettelsen av pensjonsfordringer og -forpliktelser knyttet til ytelsesordninger. Vi vil gjennomgå de parametere og forutsetninger som benyttes i beregningen, samt avstemme innbetaling lagt til grunn av aktuar mot fysiske fakturaer mottatt og betalt.
- Kontroll av parametre satt i aktuarberegning kontrolleres mot pensjonsveiledningen pr 31.12.

Fokusområder ved revisjonen

4.

Driftsmidler

Risiko i stikkord

Risiko 1

- Bygninger/tomter
- Maskiner og utstyr
- Inventar
- Av- og nedskrivninger

Revisjonstilnærming

Driftsmidler

- Påse at anleggsoversikten er avstemt mot hovedbok, eventuelt kontrollere overgang til anleggsregisteret i Visma.
- Analytisk kontrollhandling mot totale regnskapsmessige avskrivninger
- Kontrollere et utvalg av vesentlige tilganger / avganger
- Påse at note til årsregnskapet samsvarer med den enkelte linje i kommunens balanse.

5.

Finansområdet

Risiko i stikkord

Risiko 1

- Finansielle investeringer og plasseringer
- Gjeld
- Finansinntekter
- Finanskostnader

Revisjonstilnærming

Finansielle aktiva og gjeld

- Kontroll av beholdninger/lån mot eksterne oppgaver, og evt kontroll mot gyldig vedtak for større eller unormale poster.
- Kontroll av minimumsavdrag, regnskapsmessig håndtering og noteinformasjon
- Påse at det er samsvar mellom låneopptak i året, bruk av lån i året og bevegelser på konto for ubrukte lånemidler
- Gjennomgang av rutiner for bokføring og oppfølging av formidlingslån.
- Investeringer i ikke-børsnoterte aksjer og andeler av betydning vil vi innhente sist avlagte og reviderte årsregnskap og/eller siste resultatrapport tilgjengelig. Vurdering av bokført verdi på de største investeringer i ikke-børsnoterte aksjer og andeler mot egenkapital for de respektive selskapene.
- Rimelighetsvurdering av finansinntekter og kostnader mot eksterne oppgaver og fjorår/budsjett

6.

Periodiseringsposter Risiko i stikkord

Risiko 1

- Kundefordringer
- Andre kortsiktige fordringer
- Leverandørgjeld
- Annen kortsiktig gjeld

Revisjonstilnærming

Periodisering

- Risiko for feil knytter seg til knappe rapporteringsfrister, og vår tilnærming vil være å gjennomgå interne rutiner for periodisering av de vesentligste regnskapspostene
- Gjennomgang av periodiseringsposter og rimelighetsvurdering mot fjoråret for å påse at alle aktuelle poster er medtatt (f.eks ressurskrevende brukere), herunder gjennomgang av ledelsens beregninger og historisk treffsikkerhet for vurdering av periodiseringsposter
- Gjennomgå et utvalg fakturaer før og etter årsskiftet for kontroll av korrekt periodisering.
- Gjennomgå avsetningen for påløpt lønn, feriepenger og andre godtgjørelser som ikke er utbetalt.

7.

Avsetning for forpliktelser Risiko i stikkord

Risiko 1

- Annen kortsiktig gjeld
- Avsetning for forpliktelser

Revisjonstilnærming

Avsetning for forpliktelser

- Vi vil diskutere med administrasjonen om det er forhold som tilsier krav til avsetning for forpliktelser, og gjennomgå eventuelle dokumenter og underliggende avtaler som underbygger administrasjonens vurderinger

8.

Ikke-rutine transaksjoner Risiko i stikkord

Risiko 1

- Potensielt alle

Revisjonstilnærming

Ikke-rutine transaksjoner

- Gjennomgang av transaksjoner som anses for å være ikke-rutine (for eksempel spesielle salgstransaksjoner etc.) for å påse korrekt regnskapsføring og presentasjon.

9.

Merverdiavgift

Risiko i stikkord

Risiko 1

- Postene i investeringsregnskapet

Revisjonstilnærming

Merverdiavgift

- Gjennomgang av kommunens rutiner for innrapportering og regnskapsføring av merverdiavgift
- Løpende gjennomgå og attestere på kompensasjonsoppgaver for merverdiavgift

10.

Merverdiavgift

Risiko i stikkord

Risiko 1

-Postene i investeringsregnskapet

Revisjonstilnærming

Inntekter og utgifter

- Gjennomgang av kommunens rutiner og vurdering av internkontrollen
- Gjennomgang av kommunens rutiner for avslutning av investeringsregnskapet og periodisering av investeringsprosjekter herunder finansiering. Vi vil følge opp vurderingene og omfanget av etterslep i gjennomføring av investeringsprosjekter og ubrukte lånemidler
- Kontrollere at driftsutgifter ikke ligger i investeringsregnskap (og motsatt)
- Kontrollere at investeringsinntekter ikke ligger i driftsregnskap (og motsatt)

11.

Selvkost

Risiko i stikkord

Risiko 1

- Selvkostfond
- Selvkostnote

Revisjonstilnærming

Inntekter og utgifter

- Gjennomgang av kommunens rutiner og vurdering av internkontrollen
- Vi vil følge opp at kommunen følger regler om alder på selvkostfond
- Kontroll av regnskapsføring av selvkostfond og selvkostnote til årsregnskapet

12.

Budsjett

Risiko i stikkord

Risiko 1

- Budsjettall i årsregnskapet

Revisjonstilnærming

Korrekte budsjettall i årsregnskapet

- Kontrollere at budsjettjusteringer er gjort på riktig nivå og er tilstrekkelig dokumentert
- Vurdere om det er foretatt nødvendige budsjettjusteringer, spesielt knyttet til ubrukte midler på investeringsprosjekter
- Vi vil følge opp at administrasjonen har foretatt tilstrekkelig avstemming av endringer i vedtatt budsjett mot vedtak i kommunestyret og vedtak gjort etter fullmakt. Dette for å sikre at budsjettet som presenteres i årsregnskapet er riktig, og for å fange opp behov for budsjettvedtak gjennom året.
- Vi vil følge opp at kravene til oppsett av budsjett er fulgt

13.

Disponeringer/ egenkapital Risiko i stikkord

Risiko 1

- Disponeringer i årsregnskapet
- Noteinformasjon kapitalkonto og disposisjonsfond

Revisjonstilnærming

Disponeringer / egenkapital

- Innhente og vurdere kommunens avstemming av kretsløp og noter
- Kontroll av utvalg bundne fond som har vært brukt i løpet av året.
- Innhente kommunes dokumentasjon på disponering av resultat, samt gjennomgang av avstemming/note for kapitalkonto og disposisjonsfond

14.

Årsregnskap og årsberetning

Risiko i stikkord

Risiko 1

- Årsregnskap med noter
- Årsberetning

Revisjonstilnærming

Årsregnskap og årsberetning

- Kontrollere at det er samsvar mellom reviderte tall og årsregnskap inkl noter
- Gjennomgang av sjekkliste for årsregnskap, noter og årsberetning for å påse at krav til opplysninger er oppfylt

15.

Rendalen Kommuneskoger KF

Risiko i stikkord

Risiko 1

- Leieinntekter
- Avvirkningsinntekter
- Investeringsprosjekter

Revisjonstilnærming

Revisjonsplanen dekker også Rendalen Kommuneskoger KF. Enkelte handlinger beskrevet i revisjonsplanen vil kun være aktuelle for kommunen. Når det gjelder KF'et vil vi i tillegg nevne følgende:

Leieinntekter og avvirkningsinntekter

Som beskrevet i revisjonsplanen vil vi gjennomgå internkontroll og rutiner. For KF'et vil vi legge spesielt vekt på rutiner knyttet til inntekter.

Avstemming av leieinntekter mot iNatur og avvirkningsinntekter mot Glommen-Mjøsen.

Avstemming av øvrige inntekter (leieinntekter jakt og øvrige leieinntekter som går utenfor iNatur)

Investeringsprosjekter:

Investeringsprosjekter innenfor eiendom og vei bokføres løpende gjennom året i regnskapet til KF'et og omposteres til kommunens balanse pr 31.12. Gjennomføring av rutinegjennomgang gjøres med administrasjonen.

Fremdriftsplan

● ————— 2022 ————— ●● ————— 2023 ————— ●

Kundeleveranse	Aug	Sep	Okt	Nov	Des	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul
Avtalt dokumentasjon for interimsrevisjon tilgjengelig					1.							
Utkast årsregnskap							22.					
Avtalt dokumentasjon for årsoppgjørrevisjon tilgjengelig								13?				
Årsregnskap med noter og årsberetning								31.				

Aktivitet	Aug	Sep	Okt	Nov	Des	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul
Planleggingsmøte med gjennomgang revisjonsplan				1.								
Interimsrevisjon (digitalt/fysisk?)					1-2							
Årsoppgjørrevisjon (digitalt/fysisk?)								13-17				
Revisjon årsmelding								31.	11.			
Avgi revisjonsberetning									15.			

Forenklet etterlevelsesrevisjon 2022

Forenklet etterlevelseskontroll – Kommunelovens § 24-9

- Formål

- ✓ Forebygge svakheter og bidra til å sikre at kommunen følger sentrale bestemmelser og vedtak på økonomiområdet

- Gjennomføring

- ✓ Utføres med moderat sikkerhet
- ✓ ISAE 3000 – attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon (§ 24-9 pkt.12)
- ✓ Revisor velger ut områder for kontroll basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering, legges frem for KU

- Rapportering

- Resultat av kontrollhandlingene skal formidles til kontrollutvalget innen 30. juni
- Eventuell avvik som fører til modifisert uttalelse skal kommuniseres til kontrollutvalget i nummeret brev

Forenklet etterlevelsesrevisjon 2022

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Sannsynlighet	Konsekvens/vesentlighet				
	Ubetydelige konsekvenser	Mindre alvorlige konsekvenser	Alvorlige konsekvenser	Meget alvorlige konsekvenser	Svært alvorlige konsekvenser
Svært sannsynlig					
Meget sannsynlig		Rutiner finansforvaltning	Innkjøp (LOA)		
Sannsynlig			Vederlag for opphold i institusjon og bokføringsloven		
Lite sannsynlig			Selvkost		
Usannsynlig					

Tema for 2022 – Innkjøp (LOA)

- ✓ Var tema i 2020 da det ble avdekket flere avvik.
- ✓ Det skal være utbedrede rutiner som vi ønsker å teste/kontrollere

KPMG Kundeportal – effektivt for alle

I forkant av revisjonen åpner vi KPMG kundeportal hvor vi oppsummerer hvilken dokumentasjon vi har behov for i vårt arbeid (PBC). Dette bidrar til en smidig og effektiv revisjon samt et godt samarbeid mellom revisjonsteamet og de regnskapsansvarlige.

- Bruk av PBC-listen sikrer at bokføringslovens krav etterleves og sikrer et godt samarbeid mellom revisor og kunde.
- Bidrar til en oversiktlig, hensiktsmessig og tilstrekkelig dokumentasjon i samsvar med bokføringsloven.

The screenshot displays the KPMG Kundeportal interface. At the top, there's a header with the KPMG logo and a 'Brukerveiledning' link. Below the header, the page title 'KPMG Kundeportal' is shown, along with a 'Tilbake til hovedsiden' link. The main content area is divided into sections. A blue arrow labeled 'Trygghet for informasjon' points to the 'Kundeinformasjon' tab. Another blue arrow labeled 'Versjonshåndtering' points to the '1 Interim' section. A third blue arrow labeled 'Enkel opplasting' points to the '2 Årsoppgaver' section. The '2.2.2.5 Avstemming bank' section shows a table of bank reconciliation documents. The '2.2.2.6 Årsoppgave fra bank' section shows a table of annual reports from banks.

	Tittel	Størrelse	Versjon	Dato opplastet	Opplastet av	Kommentar
📎	Bankavstemming.xlsx	70,5 KB	1	28.02.2018 16:00:00	Torstein Råbe	
📎	Bankavstemming.xlsx	70,5 KB	2	28.02.2018 11:02:16	Torstein Råbe	

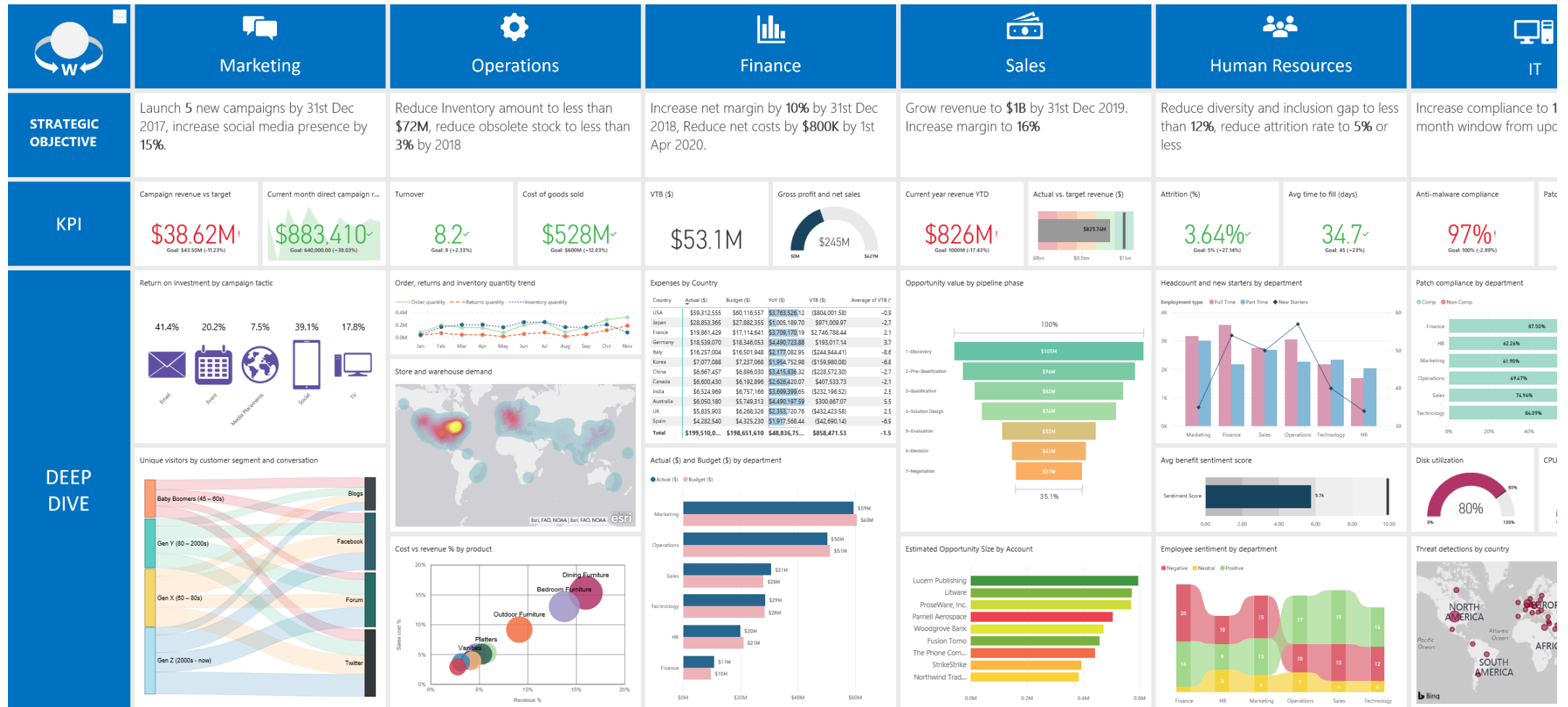
	Tittel	Størrelse	Versjon	Dato opplastet	Opplastet av	Kommentar
📎	Årsoppgave Steigum 2016 No 1001.pdf	28,1 KB	1	28.02.2018 16:00:07	Torstein Råbe	
📎	Årsoppgave Steigum 2016 No 1001.pdf	65,4 KB	1	28.02.2018 16:00:07	Torstein Råbe	
📎	Årsoppgave Steigum 2016 No 1001.pdf	44,6 KB	1	28.02.2018 16:00:08	Torstein Råbe	
📎	Årsoppgave Steigum 2016 No 1001.pdf	27,8 KB	1	28.02.2018 16:00:08	Torstein Råbe	
📎	Årsoppgave Steigum 2016 No 1001.pdf	65,4 KB	1	28.02.2018 16:00:08	Torstein Råbe	
📎	Landskille Årsoppgave.pdf	7,0 KB	1	28.02.2018 16:00:08	Torstein Råbe	
📎	Kontrollkonto PBC for 31.12.2016.pdf	130,4 KB	1	28.02.2018 16:00:40	Torstein Råbe	

Obligatorisk kommunikasjon

Ledelsens ansvar	Kommunedirektøren er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med kommunelovens regler og god kommunalregnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for informasjonen i årsberetningen og øvrig informasjon i årsrapporten. Ledelsen er ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Ledelsen og andre ansatte i selskapet skal gi revisor adgang til å foreta de undersøkelser revisor finner nødvendig, og gi revisor adgang til de opplysninger revisor krever for utførelsen av revisjonen.
Revisors oppgaver og plikter – årsregnskapet	Revisor skal vurdere om årsregnskapet er utarbeidet i samsvar med gjeldende lovkrav. Revisor er ansvarlig for å utforme og gi uttrykk for en mening om årsregnskapet som er utarbeidet av ledelsen. Revisjonen av årsregnskapet fritar ikke ledelsen for deres ansvar. Revisor skal utføre revisjonen med profesjonell skepsis, herunder være oppmerksom på muligheten for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet som skyldes misligheter eller utilsiktede feil.
Revisors oppgaver og plikter – misligheter	Formålet med lovfestet revisjon er å skape tillit til at årsregnskapet oppfyller gjeldende lovkrav og ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, og ved dette blant annet bidra til å forebygge og avdekke økonomisk kriminalitet. Revisor skal vurdere risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet som skyldes misligheter, og skal innhente revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig for å håndtere eventuelle identifiserte mislighetsrisikoer. Revisor skal kommunisere avdekkede misligheter og forhold som kan tyde på misligheter til selskapets ledelse.
Revisors oppgaver og plikter – øvrig informasjon	Revisor skal vurdere om årsberetningen (inkludert andre redegjørelser som inngår i årsberetningen) inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav. Revisor leser også gjennom årsberetningen for å vurdere om den er konsistent med årsregnskapet, og om revisor, basert på kunnskapen opparbeidet gjennom revisjonen av årsregnskapet, har avdekket vesentlig feilinformasjon i årsberetningen mv. Dersom revisor konkluderer med at årsberetningen inneholder vesentlig feilinformasjon, er revisor pålagt å rapportere dette i revisjonsberetningen.
Revisors skriftlige kommunikasjon	Revisor plikter å kommunisere skriftlig til styret om alle forhold som er fremkommet ved revisjonen og som styret bør være kjent med for å ivareta sine oppgaver og plikter, herunder vesentlige mangler i foretakets interne kontroll, brudd på bokføringsreglene og andre lovkrav og avdekkede misligheter. Kommunikasjonen skal nummereres og det skal angis hva forholdet gjelder og hvilke konsekvenser det vil ha for revisjonen hvis forholdet ikke følges opp. Når det er relevant, angis en klar frist for å rette opp i forholdet. Den skriftlige nummererte kommunikasjonen skal behandles av styret og revisor plikter å følge opp at dette er gjort.

Styring & Dashboards

Andre tjenester – KPMG

Digital

Data & Analytics
Data visualization
Quality assurance and testing
Program and project management
IT Sourcing/ BPO
Technology Management
Architecture and integration
Business Solutions (ERP CRM)
Customer Analytics
Business Intelligence
Automation (RPA/AI) Innovation

People & Change

Talent management
HR transformation
Lean
Organisation design
Change management
Implementation management

Accounting Advisory (Audit)

IFRS and Accounting
Change Services
Implementation of new accounting principles
New accounting standards
Ad hoc questions
Training and capability development
Stock exchange listing

Procurement & Supply Chain

Process improvement
Category management
Supply chain optimization
Maturity assessment
Spend analysis
Supplier strategy

Strategy

Enterprise wide strategy
Growth strategy
Deal strategy
Operating strategy & growth

KPMG Law

Person- og bedriftsbeskatning
Merverdiavgift og toll
Selskapsrett, fusjon og oppkjøp
Arveoppgjør og generasjonsskifte
Arbeidsrett
Internasjonale arbeidsforhold
Transfer pricing
Offentlige anskaffelser og kommersielle kontrakter
EU/EØS-rett og konkurranseregler
Compliance

Cyber

Cyber defence
Strategy & Governance
Cyber transformation
Privacy

Financial Management

Performance Management
Finance Transformation
Shared Services & Outsourcing
Lean Finance
CFO for hire

KPMG Pure Sustainability

Sustainability /ESG strategy
Execution and implementation
Reporting and assurance
Sustainable finance and management
EU Taxonomy consulting
Circular economy - Life Cycle Analysis (LCA)
Sustainable supply chain

Deal Advisory

Transactions Services
Valuation
Mergers & Acquisitions

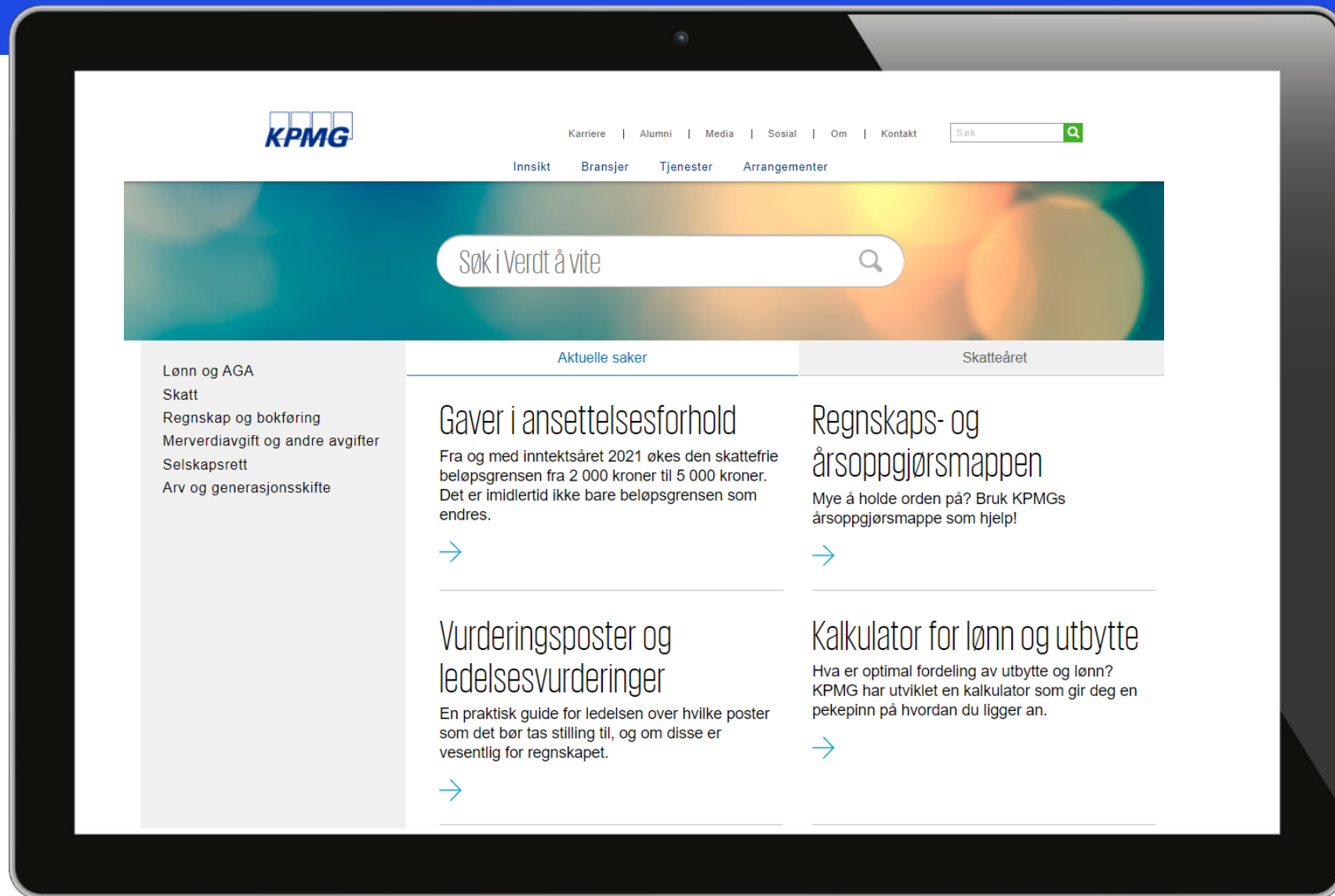

Risk

Regulatory compliance
Risk management
Forensic
Corporate Governance Anticorruption
Compliance and internal auditing Sustainability & CSR
Actuarial services
Anti-Money laundering/FATCA
Integrity Due Diligence
Whistleblowing

<https://verdtavite.kpmg.no/>

Kurs, seminarer, publikasjoner og nyhetsbrev

1.

Du kan enkelt abonnere på informasjon om alle våre kurs og arrangementer på KPMG.no. [Kurskalender](#).

2.

På KPMG.no kan du abonnere på våre publikasjoner og nyhetsbrev. Publikasjonene gir innsikt i relevante områder innen skatt, avgift og finansiell rapportering. [Abonner på nyhetsbrev](#)

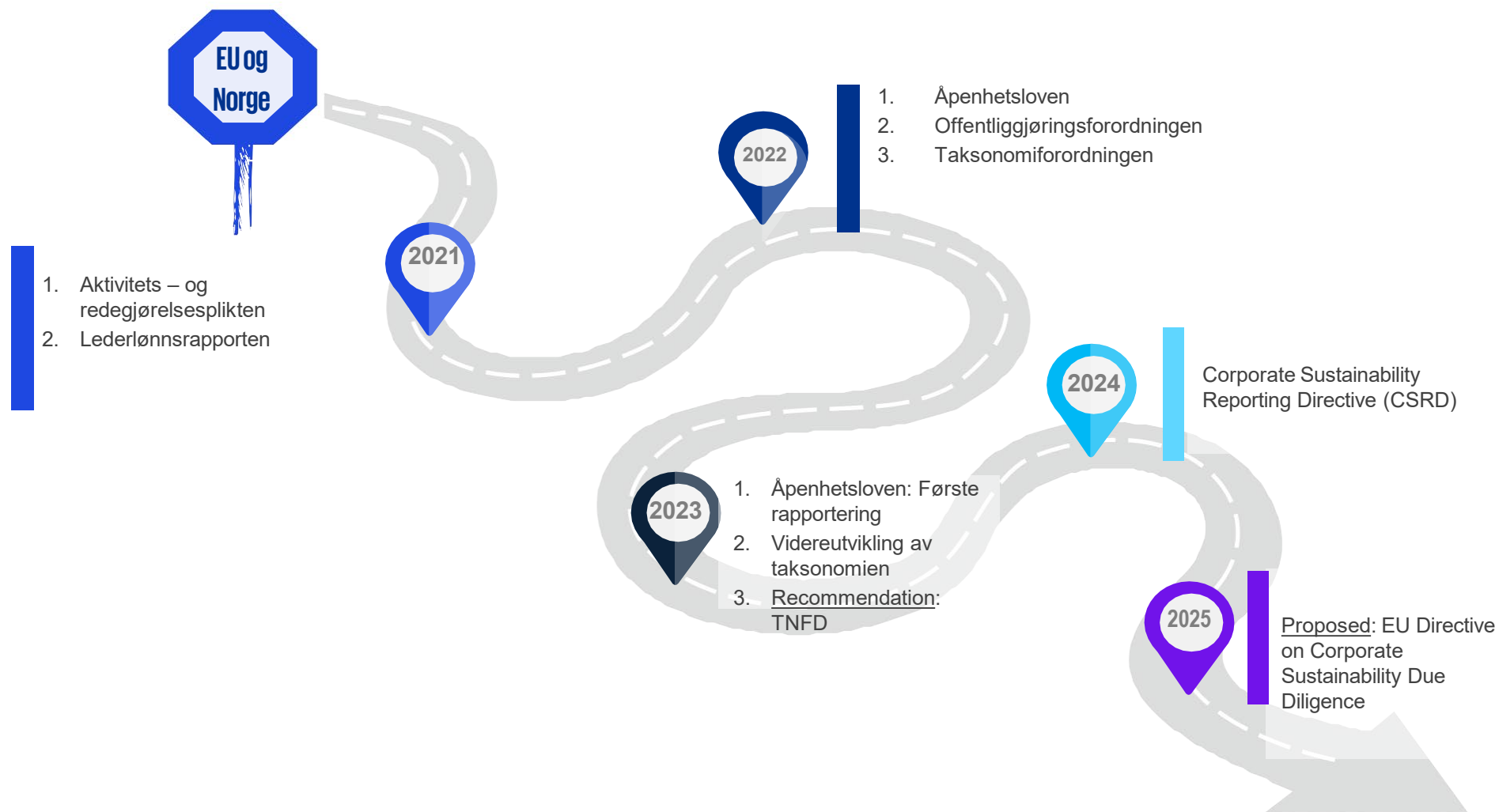

Nyheter og faginfo

Ajourført med regelendringer per 9. august 2022

- Ny lovgivning
- Bærekraft
- Åpenhetsloven
- Usikre økonomiske tider
- Selskapsrett
- Regnskap og bokføring
- Ikke-finansiell rapportering
- Skatterett
- Merverdiavgift
- Personskatt

Ny lovgivning, ikke-finansiell rapportering

Bærekraft – 8 spørsmål

Kjent med hvilke krav som gjelder og kommer?

Hvordan arbeider dere med bærekraft i dag?

Hvilke utfordringer og muligheter ser dere?

Hva gjør konkurrentene deres?

Spørsmål fra kundene om bærekraft?

Spørsmål fra banken om bærekraft?

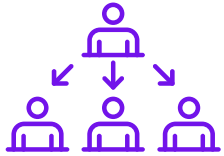
Klar til å rapportere?

På hvilken måte blir dere påvirket av klimaendringene? (klimarisiko)

Bærekraft – Disse forholdene kan du ta tak i

Kompetanseheving

**Ambisjonsnivå,
interessentkartlegging
og vesentlighetsanalyse**

**Kartlegging av
klimarisiko - fysisk
risiko**

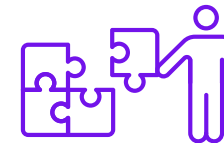
**Kartlegging av
klimarisiko -
overgangsrisiko**

Valg av rammeverk

Klimaregnskap

**Bistand til
utarbeidelse av
rapport - skalerbart**

**Attestasjon av
ikke-finansiell
rapportering**

Usikre tider

Område	Beskrivelse
Krigen i Ukraina	Vi er inne i en tid med økonomisk usikkerhet og volatilitet globalt. Konflikten i Ukraina og de påfølgende restriksjonene vil sannsynligvis forsterke de nåværende markedsforhold ytterligere. Mange sektorer og land står overfor stigende råvarepriser og kostnader som følge av økt etterspørsel fra forbrukere nå når koronapandemien har gått over i en annen fase. Det har oppstått flaskehalser i forsyningskjeder som følge av effektene av pandemien, og enkelte bransjer er utsatt for høy turnover og lider derfor av mangel på personell, hvilket kan resultere i lønnsøkninger. Disse forholdene kan bli ytterligere forsterket av konflikten i Ukraina. Det er risiko for økende inflasjonspress, særlig når det gjelder energi- og råvarepriser. Fallende forbrukertillit og større usikkerhet medfører svekket økonomisk vekst. Dette vil kunne påvirke et bredt spekter av selskaper, både på tvers av bransjer og landegrenser. Foretak som er direkte eksponert mot Ukraina, Russland og Belarus vil stå overfor særlige utfordringer, som blant annet kan påvirke vurderingen av forutsetningen om fortsatt drift, verdsettelsesvurderinger og nedskrivingsbehov, avsetning til tap på fordringer og kontrakter og brudd med lånebetingelser mv. Ledelsen må vurdere hvilken direkte og indirekte påvirkning konflikten i Ukraina har på selskapets virksomhet, både på kort og lang sikt. Det må også vurderes hvilken effekt dette har på årsregnskapet, herunder behovet for tilleggssopplysninger. Ønsker du mer informasjon om finansiell rapportering under usikre tider, finner du utfyllende informasjon på vår hjemmeside.

Ikke-finansiell rapportering

Område	Beskrivelse
Redegjørelse om likestilling	Likestillings- og diskrimineringsloven trådte i kraft 1. januar 2020. Vår erfaring er at det fremdeles er mange som ikke i tilstrekkelig grad har innrettet seg etter bestemmelsene. Vi minner derfor om arbeidsgivers aktivitets- og redegjørelsesplikt. * Aktivitetsplikt Alle arbeidsgivere (den juridiske enheten) skal, innenfor sin virksomhet, arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling, hindre diskriminering på grunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, eller kombinasjoner av disse grunnlagene, og søke å hindre trakassering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold. Arbeidet skal blant annet omfatte områdene rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter, tilrettelegging og mulighet for å kombinere arbeid og familieliv. For alle offentlige arbeidsgivere, og private virksomheter som jevnlig sysselsetter mer enn 50 personer gjelder det en utvidet aktivitetsplikt. Det samme gjelder virksomheter som jevnlig sysselsetter mellom 20 og 50 personer, dersom en av arbeidslivets parter krever det. Utvidet aktivitetsplikt er en kontinuerlig prosess som innebærer en plikt til å følge en særskilt metode bestående av fire trinn: 1. undersøke om det finnes risiko for diskriminering eller hindre for likestilling, herunder kartlegge lønnsforhold fordelt etter kjønn og bruken av ufrivillig deltidsarbeid annethvert år. 2. analysere årsakene til identifiserte risikoer, 3. iverksette egnede tiltak til å motvirke diskriminering, og å bidra til økt likestilling og mangfold i virksomheten, og 4. evaluere arbeidet. Arbeidet med etterlevelsen av aktivitetsplikten skal dokumenteres. * Redegjørelsesplikt Arbeidsgivere som er omfattet av den utvidede aktivitetsplikten har også årlig redegjørelsesplikt knyttet til arbeidet med likestilling på arbeidsplassen. Det skal redegjøres for den faktiske tilstanden når det gjelder kjønnslikestilling i virksomheten og hva som gjøres for å oppfylle aktivitetsplikten. Dette omfatter også en plikt til annethvert år å rapportere resultatene av lønnskartleggingen og bruken av ufrivillig deltid.

Nyheter ikke-finansiell rapportering

Område	Beskrivelse
Åpenhetsloven	Åpenhetsloven krever at de som kalles «større virksomheter» skal utføre aktsomhetsvurderinger knyttet til overholdelsen av menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i egen virksomhet. Det er plikt til å redegjøre for og offentliggjøre aktsomhetsvurderingene som er foretatt. Redegjørelsen skal gjøres lett tilgjengelig på virksomhetens nettsider, og kan inngå i redegjørelsen om samfunnsansvar etter regnskapsloven § 3-3 c. Virksomhetene skal i årsberetningen opplyse om hvor redegjørelsen er tilgjengelig. Henvisningen til nettsiden bør være så konkret som mulig. Redegjørelsen skal oppdateres og offentliggjøres innen 30. juni hvert år, første gang innen 30. juni 2023, og ellers ved vesentlige endringer i virksomhetens risikovurderinger. Reglene for signatur av redegjørelsen er tilsvarende som regnskapsloven § 3-5. Det betyr at redegjørelsen skal underskrives av samtlige styremedlemmer og når det er aktuelt, daglig leder. Fra 1. juli 2022 har alle rett til å kreve informasjon om hvordan virksomhetene som omfattes av åpenhetsloven håndterer negative konsekvenser på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Dette informasjonskravet gjelder uavhengig av fristen for offentliggjøring av redegjørelsene av aktsomhetsvurderingene.

Merverdiavgift

Område	Beskrivelse
Mva-fritaket for el-bil	Det innføres merverdiavgift for el-biler på kjøpsbeløp over 500 000 fra 1. januar 2023. Videre er det vedtatt å innføre omregistreringsavgift med reduserte satser.
Avviklingen av 350-kronersgrensen - overgangsordning	Den 1. april 2020 ble 350-kronersgrensen for avgiftsfri innførsel av varer opphevet. Samtidig trådte VOEC-ordningen for varer under 3 000 kroner i kraft. For å unngå opphopning av forsendelser på grensen er det innført et midlertidig deklarasjonsfritak for varer med en verdi under 350 kroner, uavhengig av om mottaker er privat forbruker eller næringsdrivende/offentlig virksomhet. Regjeringen har foreslått at overgangsperioden avvikles så fort som mulig, senest i løpet av 2023. For næringslivet er det fortsatt plikt til å levere mva-melding for import. Overgangsordningen gjelder ikke matvarer, særavgiftspliktige varer eller restriksjonsbelagte varer, 350-kronersgrensen for disse varene ble opphevet 1. januar 2020.
Merverdiavgiftsfritak for akupunktur, osteopati og naprapati	Omsetning og formidling av alternativ behandling ble avgiftspliktig fra 1. januar 2021. For osteopati og naprapati ble det gitt utsatt iverksetting frem til 1. juli 2021, og for akupunktur frem til 1. oktober 2021. Det er vedtatt ytterlige utsettelse av avgiftsplikten for, osteopati og naprapati frem til 1. januar 2023. For akupunktur er det innført avgiftsplikt fra 1. januar 2022.
Mva-kompensasjon: dokumentasjonskrav	Skattedirektoratet har avgitt en prinsipputtalelse om dokumentasjonskrav for private virksomheter knyttet til merverdiavgiftskompensasjonsloven. Uttalelsen omhandler hvilken dokumentasjon som må foreligge i regnskapet for at det skal kunne kontrolleres at kompensasjon for merverdiavgift ytes i samsvar med reglene i merverdiavgiftskompensasjonsloven. Det er fremdeles omfattende dokumentasjonskrav for private virksomheter som skal ha momskompensasjon. Skattedirektoratet gir uttrykk for hva de mener må være med i en oppstilling fra kommunen når kommunen ikke oversender hvert enkelt vedtak til den private virksomheten. Skattedirektoratet gir også eksempler på hvordan deler av innholdet i vedtaket kan gjengis i oppstillingen fra kommunen.

Område	Beskrivelse
Momskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg	Fra og med 15. september 2022 åpnes det for innlevering av søknader om kompensasjon av merverdiavgift ved bygging av idrettsanlegg, for behandling i 2023. Søknadsfristen er 1. desember hvert år. For søkere som ikke rekker fristen 1. desember 2022, kan det søkes på nytt ved neste søknadsrunde, for behandling i 2024.
Fradrag for inngående mva ved salg av fast eiendom	Staten har vunnet en sak mot Skatteklagenemda om fradrag for inngående merverdiavgift ved salg av fast eiendom. Høyesterett kom til at det ikke kan kreves fradrag for inngående merverdiavgift som følge av kjøp av tjenester som er knyttet til salg av fast eiendom, men at dette ikke er unntaksfritt. Avgjørende for fradragsretten er om kjøpet av varer eller tjenester er relevant for - og har en tilstrekkelig naturlig og nær tilknytning til - egen avgiftspliktig virksomhet. Avgjørelsen er den siste i rekken av saker om fradragsrett for inngående merverdiavgift på transaksjonskostnader. Med denne avgjørelsen må det legges til grunn at inngående merverdiavgift for kostnader som er direkte knyttet til salg av fast eiendom ikke føres til fradrag.
MVA kompensasjon - kommunale svømmeanlegg	Skattedirektoratet har 4. juli 2022 avgitt en prinsipputtalelse om merverdiavgiftskompensasjon ved bygging og drift av kommunale svømmeanlegg. Den såkalte konkurranseregelen i kompensasjonsloven § 4 annet ledd nr. 4 medfører at kompensasjon er avskåret for aktiviteter som utøves som ledd i økonomisk aktivitet. Uttalelsen finner du her og tar for seg vurderingen av økonomisk aktivitet.

Merverdiavgift – risikoområder

Område	Beskrivelse
Risikoområder Ofte spørsmål – ofte feil	• Registrering og dokumentasjon av justeringsforpliktelsene for kapitalvarer • Løpende dokumentasjon av leietakers virksomhet • Hvis det foreligger kapitalvarer er det påkrevd å utarbeide justeringsavtale ved overdragelse av virksomhet, fisjon, fusjon, omdanning mv. Absolutt tidsfrist for avtale om overdragelse av justeringsplikt. • Vurdering om fradrag for transaksjonskostnader mv. ved oppkjøp. Motstridende retts- og forvaltningspraksis. Anbefales foretatt en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle, og i samråd med avgiftsrådgiver • Beregnes det mva ved kjøp av fjernleverbare tjenester fra utlandet? • Er inngående faktura formelt korrekt (identifikasjon av parter, adresse, MVA beregnet i NOK etc.) • Innførselsavgift. Feil tollskyldner i tolldeklarasjon, risiko for fradragsnekt av innførselsavgift. Avgiftspliktige virksomheter som mottar deklarasjonsoversikt i Altinn, har også ansvar for å avstemme denne mot regnskapsdokumentasjon • Fordeling av kostnader innad i konsern eller mellom flere selskaper – legitimasjonsregler for fradragsrett
Rød sone, selskap som kan være særlig utsatt	• Selskap i oppbyggingsfasen – før driften er i gang • Selskap som utvikler nye prosjekter • Selskap som omorganiserer • Selskap som leier ut fast eiendom • Selskap som har omsetning i utlandet, ev. eksponering for registrerings- og avgiftsplikt i utlandet

MVA kompensasjonsordningen

Område	Beskrivelse
Kompensasjonsordningen MVA	• Private eller ideelle virksomheter som produserer helsetjenester, undervisningstjenester eller sosiale tjenester som kommunen/fylkeskommunen er lovpålagt å utføre, har rett til kompensasjon for påløpt merverdiavgift, jf. Merverdiavgiftskompensasjonsloven § 2 første ledd bokstav c. • Grunnlaget for kompensasjon skal kontrolleres og attesteres av revisor eller kommunerevisor, jf. Skatteforvaltningsloven § 8-7 annet punktum. • Kompensasjonsordningen ble utvidet med virkning fra 1. januar 2017 og inkluderer også borettslag og eierseksjonssameier med et botilbud som framstår som et integrert heldøgns helse- og omsorgstilbud i kommunenes lovpålagte tjenestetilbud. Forutsatt nærmere vilkår, kompenseres så vel mva kostnadene til oppføring som drift av slike boliger med tilhørende fellesanlegg. • Særlige foreldelsesfrister for kommuner/fylkeskommuner samt prosedyrer ellers for å søke kompensasjon. • For mange er dette et ukjent område, og det er ofte behov for spesialkompetanse. • Momskompensasjon for frivillige organisasjoner – alle mottakere (også lokalledd, regionalledd og aksjeselskap) må være registrert i Frivillighetsregisteret innen søknadsfristen 1. september.

